

Eseu despre particularitatile de constructie a unui personaj dintr-un text narativ studiat, apartinand lui Liviu Rebreanu

Scrie un eseu de 2 - 3 pagini, despre particularitatile de constructie a unui personaj dintr-un text narativ studiat, apartinand lui Liviu Rebreanu. In elaborarea eseului, vei avea in vedere urmatoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales (actiune, conflict, relatii temporale si spatiale, constructia subiectului, perspectiva narativa, modalitati de caracterizare, limbaj etc.);
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/ conflictele textului narativ studiat;
- relevarea unei trasaturi a personajului ales, ilustrata prin doua episoade/ secvente narrative/ situatii semnificative sau prin citate comentate;
- exprimarea unui punct de vedere argumentat, despre modul in care se reflecta o idee sau tema textului narativ in constructia personajului pentru care ai optat.

Personajul este una dintre instantele narrative cele mai importante ale textului epic. Este o individualitate (persoana) infatisata dupa realitate sau rod al fictiunii, care apare intr-o opera epica sau dramatica, fiind integrata - prin intermediul limbajului - in sistemul de interactiuni al textului literar. Personajul poate fi definit dintr-o multitudine de perspective: cea morala (ca raport intre om si el insusi) sociologica (raportul dintre individ si colectivitate), ontica sau filozofica (aportul dintre om si univers) si estetica (raportul dintre realitate si conventia literara). Cand se afla in centrul actiunii si polarizeaza atat atentia, cat si afectivitatea cititorului, el devine un erou.

Constructia personajului se realizeaza prin asocierea a doua dimensiuni: una sociala, exterioara, alta psihologica, interioara. Exista mai multe tipuri de personaje, clasificabile dupa mai multe criterii. Avand in vedere rolul in actiune, personajele pot fi principale, secundare, figurante sau functionale. Raportate la discursul narativ, personajele pot ilustra indirect un punct de vedere al autorului, participand la actiune si fiind subordonate naratorului obiectiv si omniscient (in romanele de tip obiectiv) sau pot deveni instanta narativa principala, indeplinind si functia naratorului (personajul - narator din romanul subiectiv).

Monografie a satului transilvanean din primele decenii ale secolului al XX-lea, ilustrand "drama unui om, proiectata pe vasta fresca sociala a vietii ardelene" (Pompiliu Constantinescu), romanul realist - obiectiv *Ion*, de Liviu Rebreanu, are o geneza de aproape un deceniu. In *Marturisiri* sunt reconstituite trei momente ale realitatii care au devenit sursa de inspiratie a romanului. O scena la care autorul a fost martor intr-o dimineata de primavara, cand se intorcea de la vanatoare - un taran imbracat in haine de sarbatoare "s-a aplecat si a sarutat pamantul" - devine definitorie in roman pentru caracterul protagonistului.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Al doilea "eveniment" transfigurat artistic in roman este drama unei fete din satul natal, batuta de tatal sau pentru ca "si-a daruit fecioria celui mai becnic flacau din tot satul". Numele protagonistului romanului este luat tot din realitate: "Tot in zilele acelea, am stat mai mult de vorba cu un flacau din vecini, voinic, harnic, muncitor si foarte sarac. Il chema Ion Pop al Glanetasului. Mi se plangea flacaul de diversele-i necazuri a caror pricina mare, grozava, unica, el o vedea in faptul ca n-are pamant [...] Pronunta de altfel cuvantul "pamant" cu atata sete, cu atata lacomie si pasiune, parca ar fi fost vorba despre o fiinta vie si adorata".

Actiunea, ampla, urmareste doua planuri narative: unul in care pozitia centrala este ocupata de Ion si de tribulatiile lui sentimentale si al doilea, pe care evolueaza familia Herdelea. Singurele personaje care trec frecvent dintr-o sfera in cealalta, asigurand continuitatea povestii, sunt Ion si Titu Herdelea - fiul invatatorului, personaj esential in desfasurarea actiunii (el este cel care-i sugereaza lui Ion modalitatea prin care sa-l oblige pe Vasile Baciuc sa-i dea fata). Ca structura compozitionala, romanul este alcatuit din doua parti, intitulate Glasul pamantului si Glasul iubirii. Titlurile capitolelor sunt semnificative, atat prin raportare la protagonistul actiunii, cat si prin raportare la evenimentele relatate - inceputul, Zvarcolirea, Iubirea, Noaptea, Rusinea, Nunta (prima parte), Vasile, Copilul, Sarutarea, streangul, Blestemul, George, Sfarsitul (parte a doua) - si sustin, la nivel metatextual, conturarea portretului protagonistului.

Protagonistul actiunii este personajul eponim, exponential pentru o categorie sociala. Evolutia sa este reliefata in toate momentele subiectului, iar structura sa psihologica este pusa sub semnul unor trasaturi dominante. Ion este lacom, isi urmareste cu tenacitate scopul si obtine pamanturile lui Vasile Baciuc, chiar daca felul in care procedeaza este imoral.

Personajul a fost vazut din perspective diferite de critica literara, care a identificat in el "o bruta", dominata de instincte, dar si un om inteligent, care nu precupeteste nici un efort pentru a-si duce la indeplinire planurile. Dominat de patima de a avea pamant, personajul uita de orice instinct de conservare, ceea ce il conduce la prabusire. Nicolae Balota l-a definit drept "un posedat al ideii de posesiune", ceea ce accentueaza caracterul sau impulsiv, dominat de "patima".

Personajul principal al romanului este caracterizat direct si indirect. Cele mai multe trasaturi se desprind din caracterizarea indirecta, realizata prin intermediul naratiunii si al dialogului, care evidentiaza atitudinile, gesturile si limbajul personajului. Ion reactioneaza in conformitate cu propria conditie sociala. Sarac, isi doreste pamantul pentru a dobandi stima colectivitatii. Dupa ce intra in posesia pamantului, isi cere dreptul de a fi fericit, dorind implinirea dragostei cu Florica. Cele doua femei, conturate complementar si antitetic, reprezinta cele doua obsesii ale personajului principal: averea si iubirea. De altfel, titlul initial al romanului - Zestrea - ilustra tocmai conflictul principal al romanului. Setea de pamant atinge dimensiuni tragice, victime ale "blestemului pamantului" fiind nu doar personajul principal, ci toti cei pe care, iubindu-i, Ion ii sacrifica neconditionat (Florica) sau de care se foloseste doar pentru a-si atinge scopul (Ana, copilul lor, Vasile Baciuc, George Bulbuc).

in cazul lui Ion, dorinta de a avea cat mai mult pamant nu are doar o motivatie de ordin social sau

economic; fascinatia exercitata asupra lui de aceasta forta stihiala tradeaza o pasiune maladiva, eroul fiind gata sa renunte la femeia iubita pentru a intra in posesia pamantului. Casatoria cu Ana, fiica lui Vasile Baci, i se pare singurul mod de a-si vedea visul implinit, fara sa se gandeasca prea mult la consecintele pe care gestul lui le poate avea.

Scena de la hora, din primul capitol al romanului, in care cuplurile se fac si se desfac (Ana - George, Ion - Florica, apoi Ion - Ana, George - Florica), prefigureaza evolutia ulterioara a evenimentelor. Ion danseaza cu Florica, pe care o place, si o lasa pentru Ana, care e mai urata, dar bogata.

Dupa terminarea horei, Ion ia lautarii si pleaca la carciuma din sat, desi acestia sunt platiti de George. Gestul provoaca un conflict, finalizat cu o bataie la carciuma lui Avrum. Se contureaza, indirect, imoralitatea si ipocrizia protagonistului, care inora sentimentele Anei, caracterul sau agresiv, dar si autoritatea de care se bucura printre ceilalti flacai din sat (lautarii ii asculta dorintele, desi au fost platiti de George).

Pentru a-si atinge scopul de a lua in stapanire pamanturile lui Vasile Baci, Ion o seduce pe Ana, ceea ce accentueaza imoralitatea personajului. Fata, insarcinata, va fi alungata fie din casa parinteasca, fie din casa familiei Glanetasu pana cand, in urma interventiei preotului Belciug, Vasile Baci face o intelegere cu Ion, cedandu-i toate pamanturile.

Dupa ce devine proprietar cu acte in regula asupra terenurilor lui Vasile Baci, Ion redescopera vechea dragoste pentru Florica (frumoasa, dar saraca fiica a vadovei lui Maxim Oprea), casatorita intre timp cu George Bulbuc.

Trasaturile negative de caracter sunt contrabalansate de trasaturi de caracter pozitive, intre care harnicia este esentiala: "Nicio brazda nu s-a mai instrainat de cand s-a facut dansul stalpul casei". Asiduitatea cu care munceste pamanturile lui Alexandru Glanetasu nu ii aduce, insa, ceea ce spera, de aceea, personajul traieste constant un sentiment de frustrare care il determina sa izbucneasca violent.

Conflictele au un rol esential in conturarea portretului protagonistului. Ion provoaca frecvent conflicte in sat, mai ales cand se intalneste cu George Bulbuc sau cu Vasile Baci. Conflictele exterioare sustin actiunea romanului, dar autorul acorda o importanta deosebita conflictelor interioare. Personajul principal este surprins in dimensiunea sa interioara, framantarile acestuia determinand nasterea unor noi centre de conflict.

Semnificativa in acest sens este scena in care Ion, privind nesatios intinderea de pamant pe care se pregateste sa o munceasca, da glas obsesiei sale intr-o exclamatie retorica in care se condenseaza toate aspiratiile sale secrete: "Cat pamant, Doamne!" Trairea profunda a acestei obsesii este sugerata si in scena in care personajul se apleaca, intr-un gest aproape mistic, si saruta pamantul, coplezit de propriile sentimente si de intensitatea lor: "Se lasa in genunchi, isi cobori fruntea si isi lipi buzele cu voluptate de pamantul ud. si-n sarutarea aceea grabita simti un fior rece, ametitor."

Conflictul interior are si o dimensiune erotica, ceea ce contureaza complexitatea personajului principal, care nu traieste in afara sentimentelor, numai ca, neputand sa-si gaseasca implinirea in plan social fara a avea pamant, o ia de sotie pe Ana, inabusindu-si sentimentele pentru Florica. Este de remarcat insa faptul ca, atunci cand afla ca Florica se marita, Ion nu isi poate infrana dezamagirea si frustrarea: "Cum se marita si de ce? isi zise furios ca si cand cineva i-ar fi furat cea mai mare si mai buna delnita de pamant". Comparatia subliniaza atat intensitatea sentimentului erotic, cat si obsesia personajului, incapabil sa discearna intre dimensiunea sociala si cea interioara a existentei sale. De altfel, incapacitatea lui Ion de a-si asuma total un singur glas al personalitatii sale este cea care il duce la moarte.

Caracterizarea directa este realizata din perspectiva naratorului obiectiv si omniscient si a altor personaje, dar punctele de vedere ale acestora sunt subordonate perspectivei auctoriale. Pentru Geroge Bulbuc, "Ion e artagos ca un lup nemancat", Vasile Baciul il incadreaza in categoria "calici trentarosi". Naratorul subliniaza trairea patimase ale protagonistului, prin referiri la foc, ceea ce sugereaza tensiunea existentiala a eroului: "scaparand scantei din ochi", "zambind aprins", "scaparare furioasa", "strigat inabusit", "incepe sa-i clocoteasca sangele".

Ion este un personaj tragic. Toate atitudinile si actiunile sale au o pronuntata componenta sociala, pe care el nu o constientizeaza si, de aceea, i se subordoneaza. Traind la nivel instinctual, Ion nu se poate sustrage destinului care ii este fixat, neavand capacitatea de a se detasa ironic de propria existenta (cum o face, de exemplu, Ilie Moromete). In acest personaj, autorul figureaza simbolic trasaturi esentiale ale taranului traind intr-o societate in care averea este criteriul principal de ierarhizare a valorilor si provoaca mutilarea sufleteasca a celor subjugati de patima imbogatirii.